

Suomi muuttuu kun Suomeen muutetaan

Tuomas Martikainen,
Pasi Saukkonen & Minna
Säävälä (toim.): Muuttajat.
Kansainvälinen muuttoliike ja
suomalainen yhteiskunta.
Helsinki: Gaudeamus, 2013,
376 s.
ISBN 978-952-495-292-7.

Muuttajat on monitieteinen teos, jossa tarkastellaan kansainvälisiä muuttoliikkeitä ja lisääntyvän, rajat ylittävän liikkuvuuden vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämä varsin kattava katsaus on arvokas jo pelkästään siksi, ettei muuttoliikkeiden vaikutuksia ole aikaisemmin suomeksi tarkasteltu vastaavassa laajuudessa. Tavallaan kirja onkin kotimainen vastine Stephen Castlesin, Mark J. Millerin ja Hein de Haasin muuttoliiketutkimuksen klassikkoteokselle *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World* (Palgrave Macmillan 2013), josta on otettu jo viides painos. Kirjoittajat ovat suomalaisen muuttoliiketutkimuksen kärkinimiä, joten lukija on luotettavissa käsissä.

Noin kolme prosenttia maailman väestöstä asuu synnyinmaansa rajojen ulkopuolella. Vaikka valtaosa ihmiskunnasta

ei siis koskaan muuta ulkomaille, muuttoliikkeiden vaikutukset koskettavat myös tätä liikkumatonta väestöä monin eri tavoin. Siksi teos on kiinnostavaa luettavaa erilaisista yhteiskunnallisista ilmiöistä ja kehityskuluista kiinnostuneille sosiologeille: Suomi monikulttuuristuu, monikielistyy ja monimuotoistuu muun maailman mukana, haluttiinpa sitä tai ei. Vaikka maassamme asuu yhä varsin vähän ulkomaalaisia, ovat muuttajat läsnä koulujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan harrastusten arjessa. Vuoden 2010 tilastoissa heitä oli luokitteluperusteesta riippuen 3,1–4,6 % maamme väestöstä (s. 38).

Martikaisen, Saaren ja Korkiaaaren johdantoartikkeli, josta tämän arvostelun otsikko on lainattu, toimii hyvänä johdantuksena sekä Suomesta ulkomaille suuntautuvalla muutolle että muualta Suomeen tapahtuvalla muuttoliikkeelle. Itse teos jakaantuu neljään osaan, joissa kirjan teemaa käsitellään monelta eri kantilta. Ensimmäinen osa keskittyy muuttoliikettiin ja niiden hallintaan, toinen tarkastelee perheitä, asumista ja hyvinvointia, kolmas kieltä, koulutusta ja työtä ja neljäs osallisuutta, yhteisöjä ja mediaa.

Yksi kirjan vahvuuksista on johdonmukainen ja yleistajuinen esitystapa, joka lienee huolellisen toimitustyön tulosta. Lu-

kijalle kerrotaan, minkälainen lainsäädäntö säätelee turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten maahanmuuttoa sekä työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta. Hän saa myös tietää, mitä vieraita kieliä Suomessa puhutaan eniten ja mitä toiminnallinen kaksikielisyys tarkoittaa sekä käsityksen siitä, kuinka muualta muuttaneet lapset pärjäävät suomalaisissa kouluissa ja miten he jatkavat opintojaan peruskoulun jälkeen.

Vaikka teoksen pääfokus onkin Suomessa, ei siinä pysytellä pelkästään kansallisten rajojen sisällä. Esimerkiksi Pasi Saukkosen maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikkaa käsittelevässä luvussa kerrotaan myös, mitä eroa on assimilaatiopolitiikalla (Ranska), multikulturalistisella politiikalla (Ruotsi, Britannia, Alankomaat) ja mallilla, jossa maahanmuuttajien oikeudet vaihtelevat yhteiskunnan eri osa-alueilla (Saksa). Myös monia sosiologiiden peruskäsitteisiin kuuluvia teemoja, kuten identiteettiä, kansalaisyhteiskuntaa, poliittista osallistumista sekä mediarepresentaatiota tarkastellaan maahanmuuton ja muuttajien näkökulmasta.

Muuttajat on teos, jonka tulisi kuulua jokaisen suomalaisen kansanedustajan pakolliseen lukemistoon. Erityisesti sitä voisi suositella heille, jotka penäävät lisää keskustelua maahan-

muutosta ja sen mahdollisesta hinnasta suomalaisille veronmaksajille. Matti Sarvimäen muuttoliikkeitä, työmarkkinoita ja julkista taloutta käsittelevässä luvussa selitetään varsin seikkaperäisesti, kuinka haastavaa on mallintaa maahanmuuton vaikutuksia esimerkiksi koto-peräisen työvoiman palkkakehitykselle tai laskea muuttajien aiheuttamaa ”rasitusta” julkiselle taloudelle.

Lisäksi teos antaa varsin perusteellisia, tutkimustietoon pohjaavia vastauksia moniin tekstariipalstoilla ja nettikeskusteluissa ns. maahanmuuttokriittisiä henkilöitä askarruttaviin kysymyksiin. Miksi maahanmuuttajat asuvat usein samoissa lähiöissä? Miksi maahanmuuttajien työttömyysprosentti on yleensä kantaväestöä suurempi? Entä minkälaisiin kotouttamispalveluihin maahanmuuttajat ovat oikeutettuja?

Muuttajat on hyödyllinen johdatus maahanmuuttoon liittyviin teemoihin ja kysymyksenasetteluihin, jotka on hyvä huomioida myös sellaisissa sosiologisissa tutkimuksissa, jotka eivät välttämättä tarkastele nimenomaan muuttajia itseään. Opiskelijoille ja yliopistoissa opettaville teos on puolestaan hyödyllinen laajan lähdeluettelonsa vuoksi: liki 50 sivua keskeistä maahanmuuttotutkimuksen lähdekirjallisuutta

toiminee hyvänä referenssinä moneen aihetta sivuavaan tutkimukseen ja opinnäytetyöhön.

Saara Koikkalainen